

Baliabideak Aktibitateak

Aurrerapenak eta atzerapenak

Helburu bakoitzak helmuga bat edo gehiago ditu (helburu zehatzagoak). Horien bidez, hainbat adierazle sozioekonomikorekin batera, hamar urteko epean (2015) MGHa lortuko den neur daiteke.

1. Helburua: Muturreko pobrezia eta gosea errotik kentzea

HELMUGAK

1. Erdira jaistea eguneko dolar bat baino gutxiagoko diru-sarrera duten pertsonen ehunekoa.
2. Erdira jaistea gosea pairatzen duten pertsonen ehunekoa.

90eko hamarkadan, muturreko pobrezia asko jaitsi zen Asiako zati handi batean (mendebaldeko Asian izan ezik), mantsoago jaitsi zen Latinoamerikan eta ez zen aldatu Iparraldeko Afrikan. Saharaz Hegoaldeko Afrikan –lehendik ere munduko pobrezia-tasa handiena zuen–, egoerak okerrera egin zuen: milioika pertsona muturreko pobrezia iritsi ziren.

Aldaketa handiak egiten ez badira, datorren hamarkadan joerak bere horretan segituko du. Alegia, zifra orokorrei begiratzen badiegu, proposatutako helmuga lortu egingo da: egunean dolar bat baino gutxiagoko diru-sarrerak dituzten pertsonen pobrezia jaitsi egingo da % 21etik (gaur egun) % 14ra (2015ean). Baina, zifra orokorrak engainagarriak dira: Txinaren eta Indiaren hazkunde ekonomiko handiak egoera gordinagoa ezkututzen du: herrialde gehienek ez dute helmuga beteko. NBGPren azken txostenaren arabera, 800 bat milioi pertsona biziko dira egunean dolar batekin baino gutxiagorekin, eta beste 1.700 milioi pertsona egunean bi dolarrekin baino gutxiagorekin 2015ean. Panorama gaur egungoaren oso antzekoa izango da, baina are okerragoa: Saharaz Hegoaldeko Afrikan dolar batekin bizi diren pertsonen ehunekoa gaur egungo % 24tik 2015eko % 41era handituko da.

Malnutrizioari dagokion helmuga betetzeko itxaropena are eskasagoa da. Gaizki elikatzearen arazoa % 20tik % 17ra gutxitu zen 1990etik; populazioaren hezkundeak konpentsatu egin zuen beherakada hori eta, hala, ez zen aldatu gaizki elikatutako pertsonen zenbatekoa. 2015eko helmuga lortzeko aurrerapenen erritmoa bikoiztu beharko litzateke. Egungo joerari eusten bazaio, 2015ean gaizki elikatutako 670 milioi pertsona inguru izango dira munduan, helmuga beteta aurreikusiko liratekeenak baino 230 milioi gehiago. Defizit horren ia % 60 dagokio Saharaz Hegoaldeko Afrikari.

Baliabideak Aktibitateak

Aurrerapenak eta atzerapenak

Helburu bakoitzak helmuga bat edo gehiago ditu (helburu zehatzagoak). Horien bidez, hainbat adierazle sozioekonomikorekin batera, hamar urteko epean (2015) MGHa lortuko den neur daiteke.

2. HELBURUA: Lehen hezkuntza unibertsala izatea

XEDEA

3. 2015erako, lehen hezkuntzako ziklo osoa amaitzeko aukera izatea mundu osoko haurrek.

Arlo horretan, aurrera egin da, baina mantsoegi, eta, berriz ere, alde handia dago batetik bestera. Saharaz Hegoaldeko Afrikak aurrera egin du, baina haurren heren bat baino gehiago eskolatu gabe dago. Hegoaldeko Asia, Ozeania eta mendebaldeko Asia ere atzean geratu dira: haurren % 20 inguru eskolatu gabe dago.

Gaur egungo joera aldatzen ez bada, lehen hezkuntza unibertsalaren helmuga ez da beteko hitzartutako epetik hamarkada bat igaro arte, gutxienez. 2015ean, eskolatu gabeko 47 milioi haur egongo dira, horietatik 19 milioi Saharaz Hegoaldeko Afrikan.

Bestalde, 46 herrialdek atzera egin dute helmuga horri dagokionez, edo, bestela, ez dute lortuko 2040. urtea igaro arte. Hegoaldeko herrialdeetan gaur egun eskolatu gabeko 110 milioi haurretatik 23 milioi dira herrialde horietakoak.

Baliabideak Aktibitateak

Aurrerapenak eta atzerapenak

Helburu bakoitzak helmuga bat edo gehiago ditu (helburu zehatzagoak). Horien bidez, hainbat adierazle sozioekonomikorekin batera, hamar urteko epean (2015) MGHa lortuko den neur daiteke.

3. HELBURUA: Generoen arteko berdintasuna eta emakumezkoen autonomia sustatzea

XEDEA

4. Sexuen arteko desberdintasunak kentzea lehen eta bigarren hezkuntzan, 2005. urterako ahal dela, eta hezkuntza-maila guztietan 2015a amaitu baino lehen.

Herrialde pobretuenetan –eskola-instalazio gutxiago eta matrikulazio-maila baxuak dituzte–, ohikoa da familiek aukera hau egin behar izatea: etxeko neskatilak edo mutikoak eskolatu. Normalean, neskatilak geratzen dira eskolatu gabe.

Lehen eta bigarren hezkuntzan genero-berdintasuna lortzeko MGHen helmugak –hasiera batean, 2005erako lortuko zirela aurreikusi zen– ez dira bete. Lortu izan balira, gaur egun 14 milioi neskatila gehiago egongo lirateke lehen hezkuntzako eskoletan, horietatik 6 milioi Indian eta Pakistanen eta beste 4 milioi Saharaz Hegoaldeko Afrikan. Gaur egungo joerak erakusten duten etorkizuna ez da oso positiboa. 2015ean, genero-parekotasunari dagokion helmugaren defizitaren ondorioz, 6 milioi neskatila izango dira eskolatu gabe, Saharaz Hegoaldeko Afrikakoak gehienak. Gaur egun eskolatu gabe dauden 20 milioi neskatila bizi diren 41 herrialdetan, generoen arteko aldea sakontzen ari da, edo hain mantso txikitzen ari da ezen ez da berdintasuna lortuko 2040. urtera arte.

Noski, genero-desberdintasuna ez da eskolatzeko-kontuetan bakarrik ageri. Herrialde askotan egindako ikerketen arabera, agerian geratu da genero-desberdintasunari dagozkion alderdi zabalagoak ere badaudela, eta horiek oso lotuta daude kultur jarrera eta jarduerekin. Horien guztien ondorioz, okerrera egin du neskatilen hezkuntza-mailak. Arazoaren izaera dela eta, zailagoa da arlo horretan egiten diren aurrerapenei jarraipena egitea, oso garrantzitsua izan arren.

Munduko toki gehienetan, gizonezkoek baino emakumezko gutxiagok egiten dute lan soldatapean. Garatzen ari den mundua delakoaren eskualde guztietan hainbat aurrerapen egin dira, baina Hegoaldeko Asiako, Mendebaldeko Asiako eta Iparraldeko Afrikako emakumeek soldatapeko lanpostuen % 20 besterik ez dute nekazaritza kanpoko sektoreetan.

Etxean, emakumeek egiten dituzte etxeko lan gehienak. Lan hori ere ez da lan ordaindua, ez zaio ematen batere baliorik eta ez dago islatuta ekoizpen-estatistika nazionalen.

Baliabideak Aktibitateak

Aurrerapenak eta atzerapenak

Helburu bakoitzak helmuga bat edo gehiago ditu (helburu zehatzagoak). Horien bidez, hainbat adierazle sozioekonomikorekin batera, hamar urteko epean (2015) MGHa lortuko den neur daiteke.

4. HELBURUA: Haurren hilkortasun-tasa murriztea

XEDEA

5. 1990-2015 bitartean, bost urtetik beherako haurren hilkortasun-tasaren bi heren txikitzea.

1960an, garapen-bidean zeuden bost haurretik bat baino gehiago hiltzen ziren bost urte bete baino lehen. 1990ean, tasa hori jaitsi egin zen: hamar haurretik bat. Aurrerapen horien ondorioz, pentsatu zen 2015erako gehienez beste bi heren jaitsi ahal izango zela bost urtetik beherako haurren hilkortasun-tasa. Baina, 1990eko hamarkadan, asko jaitsi zen aurrerapenen indarra. Iparraldeko Asia, Latinoamerika, Karibe eta hego-mendebaldeko Asia dira aurrerapen-erritmoari eutsi dioten toki bakarrak. Eskualde horietan, hazkunde ekonomikoari, elikadura hobeari eta laguntza medikoa eskuratzeko aukerari esker, hobetu egin da haurrek bizirik irauteko tasa. Hala ere, eskualdekako ehunekoek ez dituzte agerian uzten herrialdeen artean dauden aldeak, ez eta talde sozioekonomikoen arteko desberdintasunak ere.

Baliabideak Aktibitateak

Aurrerapenak eta atzerapenak

Helburu bakoitzak helmuga bat edo gehiago ditu (helburu zehatzagoak). Horien bidez, hainbat adierazle sozioekonomikorekin batera, hamar urteko epean (2015) MGHa lortuko den neur daiteke.

5. HELBURUA: Amen osasuna hobetzea

XEDEA

6. 1990-2015 bitartean, amen hilkortasun-tasa hiru laurden txikitzea.

2000n, haurdunaldian edo erditzean hiltzeko batez besteko arriskua hau izan zen Hegoaldeko herrialde guztietan: 450 emakumezko bizirik jaioetako 100.000 haurreko. Jaiotza-tasa handiak dituzten herrialdeetako emakumeek arrisku hori izaten dute behin eta berriro. Beraz, bizi osoan zehar haurdunaldian edo erditzean hiltzeko arriskua du 16 emakumetatik batek Saharaz Hegoaldeko Afrikan; iparraldean, ordea, 3.800 emakumetatik batek du hiltzeko arriskua. Bizi osoko arrisku hori asko murriztuko litzateke, emakumezkoek familia-plangintzako zerbitzuak eskura balituzte. Emakume bat haurdun geratzen denean, funtsezkoa da laguntza mediko egokia eta larrialdietako zerbitzu obstetrikokoak izatea, ustekabeko arazoak sortzen direnerako.

Baliabideak Aktibitateak

Aurrerapenak eta atzerapenak

Helburu bakoitzak helmuga bat edo gehiago ditu (helburu zehatzagoak). Horien bidez, hainbat adierazle sozioekonomikorekin batera, hamar urteko epean (2015) MGHa lortuko den neur daiteke.

6. HELBURUA: GIBari/HIESari, paludismoari eta bestelako gaixotasunei aurre egitea

HELMUGAK

7. 2015erako GIB/HIESaren hedapena geraraztea eta gutxitzen hastea.
8. 2015erako paludismoaren eta bestelako gaixotasun larri batzuen eragina geraraztea eta gutxitzen hastea.

2004an, munduan, 4,9 milioi pertsonak harrapatu zuten GIBa, eta 3,1 milioi hil ziren. GIBa Estatu Independenteen Erkidegoko Europako herrialdeetan eta Asiako alde batzuetan ari da hedatzen azkarren.

Paludismoa endemikoa da munduko herrialde pobreenetako gehienetan. Urtean 350-500 milioi pertsonari eragiten die. Paludismoak urtean milioi bat heriotza eragiten ditu, horien % 90 Saharaz Hegoaldeko Afrikan. Emakume haurdunei eta fetuei eragiten die batez ere gaixotasunak, eta hori da jaiotzean behar baino pisu txikiagoa izatearen, anemiaren eta urte batetik beherako haurren heriotzaren arrazoi nagusietako bat. Saharaz Hegoaldeko Afrikan bakarrik, 2.000 haur hiltzen dira egunero paludismoaren eraginez. Bizirik suertatzen direnek ondorioak izaten dituzte, sukarra eta anemia, besteak beste. Haurren garapen mentala eta fisikoa oztopatzen dute ondorio horiek. Paludismoak helduak ere ahul ditzake. Askotan, lanak utzi behar izaten dituzte hainbat egun edota astez.

Baliabideak Aktibitateak

Aurrerapenak eta atzerapenak

Helburu bakoitzak helmuga bat edo gehiago ditu (helburu zehatzagoak). Horien bidez, hainbat adierazle sozioekonomikorekin batera, hamar urteko epean (2015) MGHa lortuko den neur daiteke.

7. HELBURUA: Ingurumenaren jasangarritasuna bermatzea

HELMUGAK

9. Garapen jasangarriaren printzipioak politika eta programa nazionaletan sartzeari eta ingurumeneko baliabideen galera alderantzikatzea.
10. 2015erako, edateko ura eskuratzeko modu jasangarririk ez duten pertsonen ehunekoa erdira jaistea.
11. 2020rako, auzo baztertuetan bizi diren 100 milioi herritarren, gutxienez, bizimodua asko hobetzea.

Eraginkortasun energetikoa hobetzen ari da, eta erregai eta teknologia garbiak eskuratzeari dagokionez asko aurreratu da. Hala ere, oso mantsoa da teknologia berri horiek garatzen ari diren herrialdeetan sartzeko prozesua. Bestalde, herrialde horietako energia-beharra oso azkar hazten dira.

Garatzen ari diren herrialdeetan, erregai "garbien" faltak eragin handia du landa-eremuetako etxeetan, egurra, simaurra, uzta-hondarrak eta ikatza behar izaten baitituzte sukalderako eta berotze-sistemarako. Erregai horiek toki itxietan eragiten duten airearen poluzioak 1,6 milioi heriotza eragiten ditu urtean, batez ere, haurren eta emakumezkoen artean.

Ura eskuratzeari eta saneamenduari dagozkien aurrerapenek eragin handia dute haurren hilkortasun-tasan. Hala ere, gure joera-analisiak agerian uzten du ez dela beteko edateko ura modu jasangarrian eskuratzetik ez duten pertsonen ehunekoa erdira jaisteko helmuga; helmugakoak baino 210 bat milioi pertsona gehiago egongo dira edateko ur jasangarririk gabe, eta, 2015ean, beste bi milioi ere ez du izango saneamendu-iturri hoberik. Defizit horren zatirik handiena Saharaz Hegoaldeko Afrikan gertatuko da.

Asiako hegoaldean, Asiako mendebaldean eta Saharaz Hegoaldeko Afrikan herritarren hiru laurdenak baino gehiago bizi dira txaboletan. Eskualde gehienetan, txaboletan ez bizitzeko aukerak aztertzen ari dira, baina hiriko populazioak oso azkar hedatzen ari direnez, gero eta jende gehiago bizi da txaboletan garatzen ari diren eskualde guztietan, Iparraldeko Asian izan ezik.